

اندیشه‌های اجتماعی

سی‌رایت‌میلز

ای. خاویر تروینو

مترجمان:

منصور حقیقتیان / ابراهیم انصاری

«اعضاء هیأت علمی دانشکاه آزاد اسلامی واحد دهقان»

فرزینو، آ. جاور	۱۳۵۸
Freinho, A. Javier	
اندیشه‌های اجتماعی فیروزان	
تهران: انتشارات آزاد اسلامی، مرکز نشر و خدمات دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۳۹۰	
۲۴۵ ص: ۲۴۵	
978-964-10-3453-7	
قیمت: ۲۵۰۰۰ ریال	
فرهنگ‌های اجتماعی	
فرهنگ اجتماعی: فصل‌های اجتماعی	
دسترسی: اینترنت	
آدرس: تهران، پراچین، ۱۳۹۰	

www.ketab.ir

۱. عنوان کتاب: اندیشه‌های اجتماعی سی رات میلز
۲. تألیف: ای. خاویز فرینو
۳. مترجمان: دکتر سنجور حقیق‌نشان، دکتر ابراهیم انصاری
۴. ویراستار: دکتر ترسا داوری
۵. صفحه‌آرایی: سیدرضا موسوی
۶. طراح جلد: سیدرضا موسوی
۷. ناشر: سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی - یا هیئتی واحد دهقان
۸. چاپ و صحافی: نگار امفیهان
۹. نوبت چاپ: چاپ اول بهار ۱۳۹۴
۱۰. شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه
۱۱. شابک: ۷-۳۴۵۳-۱۰-۹۶۴-۹۷۸
۱۲. قیمت: ۲۵۰۰۰ ریال

• آدرس: دهقان دانشگاه آزاد اسلامی، کد پستی: ۸۶۴۱۶۸۷۵۱۱، تلفن: ۵۲۳۳۴۰۵۱-۰۳۱
 فکس: ۵۲۳۳۷۳۱۳-۰۳۱

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	پیشگفتار مترجمان
۲۱	مقدمه
۲۷	فصل اول
۶۳	فصل دوم
۹۳	فصل سوم
۱۱۶	فصل چهارم
۱۸۸	فصل پنجم
۲۳۴	فصل ششم
۲۷۵	فصل هفتم
۲۹۹	فصل هشتم
۳۲۳	واژه‌نامه
۳۳۵	منابع
۳۴۳	درباره نویسنده

پیشگفتار مترجمان

چارلز رایت میلز به زندگی و اندیشه های او موضوع بحث این کتاب است به گفته دیوید هورویتز «او همانند ژولیوس و جیمز نشین جامعه شناسی خردمندی آمریکایی است» خود او نیز به این مسئله اذعان داشته و می گوید: «من نه تنها از لحاظ مکانی بلکه در عمل وجود و برای همیشه غریبه بوده ام» (هورویتز، ۸۴: ۱۳۸۳).

میلز مانند تورستون وین و رابرت لیند از پیش قراولان جامعه شناسی انتقادی در آمریکا است. وین در مقالات و کتاب های خود جامعه سرمایه داری آمریکا را مورد انتقاد قرار داد. او در کتاب «مؤسسات آموزشی غایی در آمریکا» با ارائه شواهد و مدارک متعدد نشان داد که مدارس عالی آمریکا نه تنها به طور خصوصی و پولی تر و تمندان تأسیس می کردند و از آنجایی که همواره هیأت امنای دانشگاه ها را در اختیار داشتند و به دانشگاه ها کمک مالی می دهند در اتخاذ سیاست های کلی این نهادها نقش اساسی را ایفا می نمایند. بنابراین برنامه های علمی دانشگاه ها و تحقیقات آن ها به طور غیرمستقیم زیر نظر صاحبان سرمایه قرار دارد.

رابرت لیند یکی دیگر از جامعه شناسان مشهور آمریکا است که از علوم اجتماعی و جامعه آمریکا انتقاد نموده است. لیند در مقاله معروف «دانش برای چه؟» بیان می دارد که علوم اجتماعی در آمریکا تحت تأثیر نظام سرمایه داری و مدافع ایدئولوژی حاکم درآمده و از

اقتصاد اجتماعی خودداری کرده است. او رسالت علوم اجتماعی را شناخت مسائل اساسی انسانی می‌داند و دانش را امری دانشی قبول ندارد بلکه آن را وسیله‌ای برای تحولات عینی اجتماعی می‌داند.

سی رایت میلز بعد از نورستون ویدن و رابرت لیتل، در دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ رهبری جنبش انتقادی و تفکرانه رایبر عهده داشته است. او مردی پرکار و پرحسب و جوش بود. زمانی که در سن ۴۶ سالگی بر اثر چهارمین سکته قلبی در بیست مارس ۱۹۶۲ در نیویورک از دنیا رفت. پیش از ۱۱ کتاب و ۲۰۰ مقاله را به رشته جامعه‌شناسی ارائه کرده بود. گفته شده که «میزه جویی» از جالب‌ترین خصوصیات او بود. گویی که با همه سرچشمه داشت. او زندگی پرهیزی هم داشت. از جمله سه ازدواج و یک فرزند از هر ازدواج. هورویتز، ۱۹۸۳: ۸۵.

میلز در کتاب «پیش جامعه‌شناختی» به تنها نظریه‌پرداز عمده معاصر خود، انتگریت پارمیزر، بلکه روش‌شناس برجسته آن زمان، پال لازارسفیلد را نیز به چالش کشید. در دومی اتفاقاً همکار او در دانشگاه کلمبیا بود. ریتزر، ۱۹۹۰: ۹۷.

او با جامعه سرمایه‌داری آمریکا سرنامبارتاری داشت و در هر فرصتی به آن می‌تاخت. اما شاید قضیه دیدارش از اتحاد جماهیر شوروی سابق در توصیف او گویای‌تر باشد. او هنگامی که از اتحاد جماهیر شوروی دیدن کرد و به عنوان مشافه عمده‌ی جامعه‌ی آمریکا مورد تجلیل قرار گرفت، از این فرصت برای حمله به سانسور در اتحاد جماهیر شوروی استفاده کرد و جام نوآیندی خود را به افتخار یکی از رهبران پیشین شوروی که توسط استالینی است‌ها پای‌سازی شده و به قتل رسیده بود بالا برد و گفت «به ازوی آن روزی که همه آثار لنون تروتسکی در اتحاد شوروی منتشر شود» (نیلسن، ۱۹۸۴: ۸). به گفته نویسنده کتاب حاضر، خاویر ترویتو، او دارای چارچوب نظری مشخص و مشخصی نبود، اما آنچه به وضوح در آثار او نمایان است «پیش جامعه‌شناختی» و انتقادی اوست. میلز در کتاب «پیش جامعه‌شناختی» اظهار می‌دارد که:

«... با کمک پیش جامعه‌شناختی می‌توانیم تاریخ، جامعه و سرگذشت فردی (بیوگرافی) و روابط بین آن‌ها را درک کنیم. این شناخت، وظیفه و تولید پیش

میلور در دوران کوتاه حیات خود به کشورهای آمریکای لاتین و اروپای غربی و شرقی سفر کرد و انقلاب گویا را از نزدیکی مشاهده کرد و آن را مورد مطالعه قرار داد. او از مذاکرات صلح جهانی و از مخالفان سرسخت جنگ جهانی و مسابقه تسلیحاتی هسته‌ای بود و هیچ‌گاه درین مقام و منزلت و درجئات و تشکیرات نبود. پس از انتشار کتاب «بحران قدرت» در سال ۱۹۵۸ حتی زمینه‌های رایج او از دشمنان گسیلا مطرح شد و حتی مرتبه استادی او زیر سؤال رفت و هیچ مؤسسه‌ای و یا در تحقیقاتی یاری نکرد و او نیز از آن‌ها نمک، مال و زلفت نگرفت.

چنانچه در فصول ۳، ۴، ۵، ۶ و ۷ این کتاب حاضر آمده است تحمیل اجتماعی بر خانواده موضوعاتی مانند آسان گرایی، هم‌نشینی اجتماعی، قربانی اجتماعی، سرکشی قدرت، وسایل ارتباط جمعی و جامعه نواده‌ای، دیوانسالاری (بوروکراتیزه شدن) جامعه، مدرن و پسا مدرن، جامعه اطلاعاتی است.

از نظر میلز، علوم اجتماعی به عنوان یک امر انسانی باید پوشش دهند، در درجه اول و مهمتر از همه، یک درک کامل از گوناگونی زندگی افراد انسانی به دست آورند، در این راستا، مهم است که تجربه‌های شخصی افراد - تصور آن‌ها از خود، وجدان و عواطف آن‌ها - را در قالب دنیای اجتماعی آن‌ها مورد ملاحظه قرار داد (میلز، ۲۰۱۲: ۲۶).
میلز خواهان نوعی جامعه‌شناسی بود که از نظر اخلاقی و اجتماعی متعهد باشد، به تعبیر خودش، او خواهان نوعی از جامعه‌شناسی بود که مسائل کسرت‌دهی عام را به گرفتاری‌های شخصی خاص پیوند زند، (ریترز، ۱۳۹۰: ۷۱۷).

میلت با این فرض شروع کرد که افراد، در درجه اول و مهم‌تر از همه، انشکوران تاریخی و اجتماعی هستند. بدین سان، او بر این عقیده است که انگیزه‌ها و رفتار آن‌ها را نباید تنها با اسامی مفاهیم اراکلیستی تبیین کرد. مردم را نمی‌توان به‌عنوان مخلوقات

زیستی منفرد، به عنوان دسته‌ای از واکنش‌ها یا ریشه‌ای از تجربه‌ها در نظر گرفته‌است. اگر قرار باشد که آن‌ها به درستی درک شوند، باید به گونه‌ای حساس با توجه به ساختار اجتماعی‌ای که زمینه و پستر آن‌هاست مورد ملاحظه قرار گیرند (ترویتو، ۲۰۱۲: ۲۲).

به نظر می‌رسد جامعه‌شناسان باید رویکردی انسانی داشته باشند و مشکلات شخصی افراد را در قالب موضوعات بزرگ‌تر و مهم ساختارهای تاریخی و اجتماعی بررسی کنند. آن‌ها نباید از زندگی واقعی انسان فاصله بگیرند بلکه باید به عامل قدرت و جبر و فشار در حیات اجتماعی توجه کنند و تصویر گویایی از تغییر و تحول اجتماعی به دست دهند.

۲- روانشناسی اجتماعی

از نظر روس، مفهوم دیگری که ثروت و میراث در کتاب «مensch و ساختار اجتماعی» بکار می‌برند، تراثش به روانشناسی اجتماعی است. میراث نظریات فروید و مباد و دربار ساختار شخصیت انسانی و نظریه وی را مباد و ساختار اجتماعی به هم پیوند داده و تحلیل می‌نماید که منظور از ساختار روانی، بکارهای احساسات، هیجانات و انگیزه‌هایی است که در انسان به عنوان یک اراکلیسم زیستی وجود دارد (ترویتو، ۲۰۱۲: ۵۲).

کتاب «مensch و ساختار اجتماعی» یکی از بهترین منابع برای روانشناسی اجتماعی است. میلز معتقد است که جورج هربرت مید توجه چندانی به نقش انگیزه‌ها در زندگی انسان نداشت و فروید هم در زمینه شخصیت انسان و قابلیت انعطاف اجتماعی آن توجه کافی نداشته است؛ بنابراین هر دوی آن‌ها توجهی به نقش ساختار اجتماعی در حل مسائل و مشکلات روانشناسی اجتماعی نداشتند. میلز می‌گوید «روانشناسی اجتماعی از طریق نشان دادن اینکه ساختارهای اجتماعی چگونه شخصیت مردان و زنان را به عنوان کنشگران تاریخی شکل می‌دهند، درک بهتری را نیز از ساختارهای اجتماعی فراهم می‌سازد».

کرت و میلز تلاش کردند روانشناسی اجتماعی‌ای توسعه دهند که شیوه‌های بررسی کلان را همراه با شیوه‌های بررسی خرد به کار گیرد و همچنین کارکردهای اجتماعی عینی نظام‌های نهادی را همزمان با معانی ذهنی اعضای آن‌ها مورد ملاحظه قرار دهد (ترویتو، ۲۰۱۲: ۵۹).

۳- قشربندی اجتماعی

میلز به ساختار طبقات اجتماعی در آمریکا توجهی خاص داشته است. او با تلفیق نظریات نظریات مارکس و وبر، به تحلیل قشربندی اجتماعی پرداخت که نتیجه تحقیق وی به صورت سه کتاب «مردان جدید قدرت»، «یقه سفیدان» و «نخبگان قدرت» انتشار یافت. که سه تانه قشربندی^۱ او را تشکیل می دهند. میلز در این کتاب ها ساختار قدرت میانی در آمریکا را مورد بررسی قرار می دهد و با توجه به نظریات مارکس، توسکا و وبر تصویر وی از ساختار طبقاتی و سیاسی جامعه آمریکا ارائه می کند. او معتقد است که تغییر غیر تصوری عمومی، نظام سیاسی آمریکا فاقد خصیصه دموکراتیک است، زیرا به جای حکومت مردم بر مردم، اقلیتی قدرتمند بر مردم حکومت می کنند. این اقلیت قدرتمند از سرمایه داران، امرای ارتش و سیاستمداران تشکیل می شود. میلز معتقد است که هر یک از این سه گروه منابع خاصی در نظام موجود دارند. ولی در نهایت یعنی به هنگام اتخاذ تصمیمات اساسی و تدوین سیاست های داخلی و خارجی با یکدیگر متحد شده و به صورت طبقه حاکم عمل می کنند (میلز، ۱۳۶۲: ۱۱).

به طور خلاصه می توان گفت که او در هر کدام از این کتاب ها عموماً قدرت را در قشرتمندان یعنی نخبگان، استثمار کنندگان و سیاستمداران را مورد توجه قرار داده است. برای مثال او در کتاب «مردان جدید قدرت»، ناتوانی رهبران کاریگری را برای اعمال قدرت تجزیه و تحلیل می کند؛ در حالی که در کتاب «یقه سفیدان» او بی قدرتی و تسلیه شدگی سیاسی جامعه توده ای را بررسی می کند. این کتاب ها مخصوصاً کتاب «نخبگان قدرت» به شدت مورد انتقاد قرار گرفتند. از جمله پل لازارسفلد همکار میلز در دانشگاه کلمبیا که قبلاً هم میلز او را به چالش کشیده بود، کتاب را یک «حقه بازی جامعه شناسی» نامید. ایراد او این بود که بدون تحقیق تجربی از چگونگی روابط قدرت، به تصویر کشیدن این واقعیت اجتماعی و سیاسی پرداخته شده است. (لازارسفلد، ۱۹۵۸: ۱۲۰)

1 The stratification trilogy

میلز در این کتاب نشان داد که هر چه ابزارهای نهادی تصمیم‌گیری، اطلاعات و قدرت بیشتر متمرکز شوند و هر چه مردم از نظر سیاسی ناگهاتر باشند، بگ، هیأت جامعه‌مگانه از نخبگان قدرت در سطح کشور مشکل می‌گیرد و مردم عادی از آن آگاهی اندکی دارند. این -تئیه‌های سیاسی، اقتصادی و نظامی- از افراد و خانواده‌هایی تشکیل شده که بیشتر از دیگران صاحب نفوذ هستند است - یعنی پول، قدرت و اعتبار اجتماعی و همچنین سبک زندگی یعنی تجربه‌ها، امتیازها و آموزش‌هایی که این منابع را فراهم می‌سازند - هستند (تروینو، ۲۰۱۲: ۹۳).

۴- ارتباط جمعی و جامعه توده‌ای

میلز در همه آثار عمده خود اشاره‌های زیادی به رسانه‌های جمعی و ارتباط آن با جامعه توده‌ای دارد. رسانه‌های جمعی از نظر میلز به‌منافه ابزاری برای تحت‌تأثیر قرار دادن افکار عمومی است. برای این رسانه‌های جمعی از مهم‌ترین ابزارهای قدرت هستند که در اختیار نخبگان سیاسی، اقتصادی و نظامی قرار دارند. نخبگان قدرت با استفاده از رسانه‌های جمعی، توانسته بودند افراد را متقاعد کنند که آن‌ها به‌عنوان شهروندان، از طریق فرایند مردم‌سالاری تصمیم‌های کلیدی تأثیرگذار بر کشور را اتخاذ می‌کنند، در حالی که در واقع این‌گونه نبود. واقعیت این است که نخبگان ثروت و واقعاً مسیر آینده‌های تاریخی را تعیین می‌کردند. (تروینو، ۲۰۱۲: ۱۳۳).

میلز در کتاب «مَش و ساختار اجتماعی» هشدار داده بود که به میزانی که مردم کمتر بر تجربه مستقیم و بیشتر بر ابزار ثانوی ارتباطات مانند پوشش‌ها، رادیو، فیلم‌های سینمایی وابسته شوند، نخبگان قدرتی که بر رسانه‌ها کنترل دارند برای انتخاب، دست‌کاری و اشاعه نمادهایی که موقعیت ساختاری قدرتش را توجیه می‌کند، فرصت بیشتری پیدا می‌کنند (میلز، ۱۹۵۱: ۱۳۴).

عصر چهارم از نظر میلز شروع مراحل اولیه جامعه توده‌ای است. «جامعه توده‌ای که متعاقب جنگ جهانی دوم ظهور کرد، در فرهنگ عامیانه یک نوع یکتاخشی و دُن‌مردگی مهلک به وجود آورد که دست‌کاری سیاسی و تجاری مردم را امکان‌پذیر می‌ساخت. وسایل ارتباطی زمان میلز مخصوصاً رادیو، تلویزیون و سینما قطعاً بر آگاهی مردم از

هستی شان تأثیر دارد. بود. موسیقی جاز بازاری، سریال های مردم خنده تلویزیون، داستان های فکلی منبج، کارتون های خنده دار و فیلم های «پمپان»، نحوه رفتار، معیارها، تصویرها و اهداف توده های شهری را تعیین می کند. (میلز، ۱۹۵۱، ۱۳۵)

به نظر میلز، جامعه توده ای، از طریق تصویرهای ایجادشده توسط رسانه جمعی، یعنی از بازار رسانه ای را خلق کرده بود که در آن مردم به عنوان مصرف کننده، سن تبلیغات و به مثابه سرگرمی دریافت می کردند. مصرف کنندگان دشمنان مورد بسیاری تبلیغاتی قرار داشتند که با استفاده از روش هوشمندانه بازاریابی، به صورت حملات تهاجمی شعاری و تصویرهای بسته بندی شده، آماده شده بودند و بخش می شدند. (میلز، ۱۹۵۱، ۱۳۶)

میلز بر این باور بود که ایالات متحده به طور قابل ملاحظه ای به طرف تبدیل شدن به یک جامعه توده ای سوق پیدا کرده است و چهار ویژگی وجود دارد که وقتی باهم در نظر گرفته شوند، نمونه ای قابل «عامه مردم» یک جامعه توده ای را نشان می دهند. اول، نقش رسانه های جمعی افزایش می یابد و نقش گروه ها و حلقه های محلی و خنثی خاص می یابد. در نتیجه رسانه های جمعی باعث مرتبط شدن گروه های محلی و خنثی با یکدیگر و آگاهی نمی شوند و در عوض، رسانه های جمعی آن ها را صرفاً تبدیل به بازارهای رسانه ای می کنند. در حالت افراطی، رسانه های جمعی، به واسطه توزیع دیدگاه های خاص به این بازارهای رسانه ای؛ جایگزین نظام های ارزشی روزمره که تشکیل شده از گروه های متعدد مردمی بودند، می شود. علاوه بر این رسانه های جمعی حقیقتاً مسائل را بیان نمی کنند، بلکه آن ها باعث ابتذال مسائل و الحراف اذهان می شوند؛ بنابراین، مشارکت مردم - به هر اندازه ای که باشد - در فعالیت های عمومی، صرفاً رسمی و منفعلانه است. از آنجایی که عامه مردم یک جامعه توده ای همانند تماشاچی رفتار می کنند تا کنشگر، آن ها نه از طریق فرایندهای مشارکتی فعال دموکراسی، یعنی فرایندی که در آن شهروندان به صورت عمومی در ارتباط نقادانه با حکومت قرار می گیرند، بلکه از طریق افکار عمومی و از طریق تأیید کار سیاستمداران به حکومت و تصمیم های راهبردی آن ها واکنش و نه کنش، نشان می دهند؛ بنابراین، فعالیت های عامه

مردم، از تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات مستقانه آن‌ها ناشی نمی‌شود بلکه یک واکنش فراهم‌شده توسط دولت مرکزی به یک محرک «شوک» شده می‌باشد.

دوم، در نتیجه مسئله ذکرشده در بالا، فرایند شکل‌گیری دیدگاه‌ها و نظرها به‌طور قاطع متمرکز می‌شوند یعنی اینکه قبلاً گروه‌های بحث و گفتگو ضرورتاً کوچک و دسته‌دسته بودند ولی بازارهای رسانه‌ای، برعکس بزرگ و متمرکز هستند. سود اینکه در جامعه توده‌ای، دیدگاه‌های مردم بیشتر از راه دست‌کاری عرض می‌شوند، مردم در اداره کردن خود نقش ناچیزی دارند یا اصلاً نقشی ندارند. مردم در این بازارهای رسانه‌ای در معرض تبلیغات قرار می‌گیرند؛ آن‌ها نمی‌توانند پاسخ نویسندگان مقالات روزنامه‌ها یا گویندگان رادیو را بدهند، آن‌ها حتی نمی‌توانند به‌راستی و بدون ترس، پاسخ رسانه‌های محلی خود را بدهند. یک دلیل برای وجود یک چنین فرایند یک‌طرفه‌ای، این است که در یک جامعه توده‌ای، تعداد بسیار اندکی از افراد دیدگاه‌های خود را بیان می‌کنند ولی تعداد زیادی از افراد در بافت‌شده این دیدگاه‌ها هستند.

چهارم و در نهایت به‌کارگیری عبارات‌های زیرکی و نهادی و همچنین تئیه‌های درونی و بیرونی امکان آزادانه پاسخ دادن به دیدگاه‌های ارائه‌شده در رسانه‌های جمعی را منتفی ساخت. در یک جامعه توده‌ای دارای یک نظام سیاسی اقتدارگرا، در یک حکومت پلیسی که تنها یک حزب فکری وجود دارد که به دنبال کنترل همه‌جانبه است، مباحثه غیررسمی و آزادانه گروه‌های بحث و گفتگو به‌سرعت توسط نفوذ عناصر قدرت مرکزی که دیدگاه‌ها را تعیین می‌کنند، سرکوب می‌شود (تروینو، ۲۰۱۲: ۱۶۳).

۵ دیوان‌سالاری شدن جامعه مدرن

موضوع اصلی کتاب «یقه‌سفیدان» درباره طبقات متوسط جدید امریکا است و نگاهی که میلز به جامعه امریکا داشت این گونه بود:

«جامعه‌ای که در حال سوق یافتن به سمت دیوان‌سالاری توده‌ای است و در آن فرهنگ محیط مصرف‌گرایی به توهم آزادی و خوشبینی استمرار می‌بخشد. میلز به این نتیجه رسید که اتحادیه‌های کارگری تحت کنترل نخبگانی قرار دارند که خواهان چیزی بیش از دستمزد بیشتر و شرایط کار بهتر، در ازای حفظ وضع کلی موجود نیستند. ظهور

چشمگیری طبقه جدید متوسط آمریکایی در نیمه دوم قرن بیستم، امیدهای اجتماعی را در دل بسیاری از روشنفکران بیدار کرده است (میلز، ۱۳۸۸: ۱۳۴).

میلز معتقد بود که طبقات متوسط جدید به جای آن که سازمان برنامہ عمل اصلاحات اجتماعی تازه ای باشند، به نودهای بی خاصیت و غیرسیاسی بدل می شوند که تحت کنترل نخبان دیوان سالار و فرهنگ مصرفی دراز خواهند کشید. همه امور محرک آن است (میلز، ۱۳۸۸: ۱۳۵).

۶. پیش جامعه شناسانه

میلز در این کتاب یک شیوه جدید تفکر را مطرح می سازد. تفکر جدیدی که نه تنها به فرد کمک می کند معنا و تأثیر زمان و عصر خود را بهتر درک کند بلکه هم چنین به او کمک می کند که در سالن تاریخ مشارکت فعال داشته باشد. افرادی که دارای پیش جامعه شناسانه است می توان تأثیر رویدادهای تاریخی دامن دوار را در زندگی خصوصی و فعالیت های اجتماعی افراد دیگر درک کند. فردی که صاحب چنین سبکی است به خوبی می داند که چرا افراد در زندگی روزمره خود غالباً "داهی نادبی" موقعیت های اجتماعی خود دارند. به بیان دیگر، پیش جامعه شناسانه به ما یاری می دهد که در تیر و دار زندگی روزانه خود، سبمای کل جامعه جدید خود را در نظر گرفته و در قالب آن به طبقه بندی و تبیین روان شناسی افراد کوتاه کن برداریم. بدین ترتیب به جای کرفتاری های خصوصی، مسائل اساسی مورد توجه قرار می گیرد و مقایسه با مسائل عمومی جایگزین بی تفاوتی و دل مردگی عمومی شود (میلز، ۱۳۶۲: ۲۰).

میلز در فصل دوم این کتاب چارچوب مفهومی انتزاعی تالکوت پارسونز را برای تحلیل نظام های اجتماعی مورد نقد قرار می دهد. او در فصل سوم تحت عنوان تجربه کرامی انتزاعی نظریات پل لازار سفند را به عنوان تکنیسین هایی که تلاش می کنند روش تحقیق علمی را بکار گیرند مورد نقد قرار می دهد زیرا که او آن قدر نسبت به مسائل تکنیکی ریز و ناچیز تحقیق توجه کرده اند که نمی توانند تصویر بزرگ (big picture) را ببینند و با مشکلات عمده ای که در جامعه معاصر وجود دارند، برخورد کنند.

میلز در فصل‌های فلسفه‌های علم، خرد و آزادی، نظریه‌های اساسی، تجربه‌گرایی انتزاعی و سیاست در علوم اجتماعی را مورد بررسی و مقایسه قرار می‌دهد. او اینگونه در ویژگی اصلی سنت کلاسیک، علوم اجتماعی عبارت‌اند از دل‌مشغولی با ساختار اجتماعی، تاریخی و با مسائلی که به‌طور مستقیم یا مشکلات عمومی و مسائل شخصی مستمر ربط پیدا می‌کند؛ به عبارت دیگر، سنت کلاسیک از پیش جامعه‌شناختی استفاده می‌کند» (میلز، ۱۳۶۲).

میلز در ادامه در فصل‌های هفتم و هشتم «پیش جامعه‌شناختی» موضوع اساسی جامعه‌شناسی تنوع انسانی و استفاده کردن از تاریخ برای مطالعه آن را مورد بحث قرار می‌دهد. میلز جامعه‌شناسی به درک منظم همه‌ی جهان‌های اجتماعی‌ای می‌پردازد که انسان‌ها زندگی‌های خصوصی و عمومی خود را در آن‌ها گذرانده‌اند یا در حال گذراندن هستند و یا در آینده خواهند گذرانده. از تجایی که افراد، کنشگران اجتماعی و تاریخی هستند، زندگی شخصی آن‌ها یعنی روان‌شناسی اجتماعی آن‌ها را باید با ارجاع به آن ساختارهای تاریخی‌ای که در درون آن‌ها فعالیت می‌یابند، درک کرد. پیش جامعه‌شناختی نه تنها از جامعه‌شناسی امرکایی انتقاد می‌کند بلکه پیشنهادهایی را هم در جامعه‌شناسی نظری و تاریخی عرضه می‌دارد.

در پایان باید گفت که میلز در یکی از آخرین آثارش یعنی کتاب «مارکسیست‌ها» از بحران دهنه‌داری که کرییان مارکسیسم و لیبرالیسم (سرمایه‌داری) را گرفته است سخن می‌گوید و هر دوی آن‌ها را مولود دوره‌ای از تاریخ بشری می‌داند که امروز به پایان خود نزدیک می‌شود و نتیجه می‌گیرد که هیچ‌کدام پاسخگوی واقعیت‌های انسانی و مسائل و مشکلات عصر حاضر نیستند.

منابع

- ریتزر، جورج و داکلاس گودمن، (۱۳۹۰)، نظریه‌های جامعه‌شناسی مدرن، ترجمه خلیل میرزایی و عباس لطفی زاده، تهران: انتشارات جامعه‌شناسان
- میلز، سی. وایت، (۱۳۶۲)، پیش جامعه‌شناختی، ترجمه عبدالمعبود انصاری، تهران:

نشر انتشار

میلز در فصل‌های فلسفه‌های علم، خرد و آزادی، نظریه کالان، تجربه‌گرایی انتزاعی و سیاست در عبود اجتماعی را مورد بررسی می‌و مقایسه قرار می‌دهد. «اول اینکه دو ویژگی اصلی سنت کلاسیک علوم اجتماعی عبارت‌اند از: دل‌مشغولی با ساختار اجتماعی، تاریخی و با مسائلی که به‌طور مستقیم با مشکلات عمومی و مسائل شخصی مستمر ربط پیدا می‌کنند؛ به عبارت دیگر، سنت کلاسیک از پیش جامعه‌شناختی استفاده می‌کند» (میلز، ۱۳۶۲).

میلز در ادامه در فصل‌های هفتم و هشتم «پیش جامعه‌شناختی» موضوع اساسی جامعه‌شناسی نوع انسانی و استفاده کردن از تاریخ برای مطالعه آن را مورد بحث قرار می‌دهد. میلز جامعه‌شناسی به درک منظم همه‌ی جهان‌های اجتماعی‌ای می‌پردازد که انسان‌ها زندگی‌های خصوصی و عمومی خود را در آن‌ها گذرانده‌اند یا در حال گذراندن هستند و یا در آینده خواهند گذرانند. از آنجایی که افراد، کنشگران اجتماعی و تاریخی هستند، زندگی شخصی آن‌ها یعنی روان‌شناسی اجتماعی آن‌ها را باید با ارجاع به آن ساختارهای تاریخی‌ای که در درون آن‌ها فعالیت می‌یابند، درک کرد. پیش جامعه‌شناختی نه تنها از جامعه‌شناسی امریکایی انتقاد می‌کند بلکه پیشنهادهایی را هم در جامعه‌شناسی نظری و تاریخی عرضه می‌دارد.

در پایان باید گفت که میلز در یکی از آخرین کارهایش یعنی کتاب «مارکسیست‌ها» از بحران دهمه‌داری ده کریپان مارکسیسم و لیبرالیسم (سرمایه‌داری) را گرفته است سخن می‌گوید و هردوی آن‌ها را مولود دوره‌ای از تاریخ بشری می‌داند که امروز به پایان خود نزدیک می‌شود و نتیجه می‌گیرد که هیچ‌کدام پاسخگوی واقعیت‌های اساسی و مسائل و مشکلات عصر حاضر نیستند.

منابع

- ریتزر، جوزف و داکلاس گودمن، ۱۳۹۰، نظریه‌های جامعه‌شناسی مدرن، ترجمه خلیل میرزایی و عباس لطفی زاده، تهران: انتشارات جامعه‌شناسان
- میلز، سی.رایت، ۱۳۶۲، پیش جامعه‌شناختی، ترجمه عبدالمعبود انصاری، تهران:

نشر انتشار

- Lazarsfeld, P. (1958). "C. Wright Mills' Sociology", *British Journal of Sociology*, v. 9, n. 1, pp. 580-599
- Mills, C.W. (1951). *White Collar*. New York: Oxford University Press
- Tilman, R. (1984). *C. Wright Mills: A Native Radical and his American Intellectual Roots*. University Park, PA: the Pennsylvania University Press
- Trevino, A.J. (2012). *The Social Thought of C. Wright Mills*. Washington, DC.: Sage

منصور حقیقتیان

آر. همیم انصاری

www.ketab.ir

مقدمه‌ی سردبیر مجموعه‌ی اندیشه‌های اجتماعی

مجموعه‌ی اندیشه‌های اجتماعی اندیشمندان موسسه‌ی انتشاراتی پانچ فورچ متعهد به ارائه‌ی مجموعه‌ی متن‌گویی از کتاب‌های مهم حجم و جیبی است که اندیشه‌های چهره‌های عمده‌ی درون و بیرون جامعه‌شناسی را بررسی می‌کند. کتاب‌های این مجموعه شامل یک مقدمه‌ی مختصر، آثار، اندیشه‌ی و میزان نفوذ آن‌ها به صورت ادبیاتی قابل درک و مباحثه‌ی تأخیر نوساخته‌ی است. این کتاب‌ها برای دانشجویان سال‌های اخیر کارشناسی و کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی، سیاست، اقتصاد و فلسفه‌ی اجتماعی و همچنین برای محققان و علاقه‌مندیانی که نظیر اجتماعی در نگاه هستند تهیه‌شده است.

نیمه‌ی اول مجموعه شامل اندیشمندان کلاسیک مارکس، وبر، زیمل، گامبن، پارسونز و سی‌رایت‌میلز است؛ کسانی که از طریق آثار برجسته‌ی خود، بنیان بیشتر اندیشه‌های اجتماعی موجود را گذاشته‌اند. کتاب‌های بعدی این مجموعه بیشتر محققان معاصر و همچنین محققانی که هنوز به‌عنوان چهره‌های برجسته‌ی مطرح نشده‌اند چون جین آدامز، شارلت پرکینز، هارولد گارفینکل، نوربرت الیاس، ژان بودریار و پیر

1 Jane Addams

2 Charlotte Perkins

3 Harold GarFinkel

4 Norbert Elias

5 Jean Baudrillard

بوردیو^۱ را در بررسی‌های توجیه‌ورانه و ویژه به آن جنبه‌های شخصی و تأثیر فکری اندیشمندان اجتماعی شده است که به رویکرد آن‌ها در درک بهتر افراد و جامعه تأثیر انداخته است. مطابق با رویه‌ی انتشارات پاپن فوریج در چاپ کتاب‌های درسی با کیفیت بالا در جامعه‌شناسی، کتاب‌های مجموعه‌ی «فکران اجتماعی» با دقت انتخاب شده و توسط محققان معتبر و شناخته‌شده تدوین گشته و در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد تا برای فهم مفاهیم کلیدی موثرتر واقع شود. اطلاعاتی که در این مجموعه کتاب‌ها ارائه شده دارای ارزش زیادی است که به فهمیدن پیچیدگی‌های زندگی اجتماعی معاصر و همچنین برای فهم موضوعات مختلفی که مسئله‌ی عمده‌ی انسان امروز شده است مانند نابرابری، نظم اجتماعی، کنترل اجتماعی، انحرافات، خود اجتماعی، عقلانیت، بازاندیشی و غیره کمک می‌کند.

این کتاب‌ها را می‌توان هم به عنوان کتاب‌های مجزا و هم در ارتباط با کتاب‌های نظری جامعه‌شناسی به کار برد. هر جلد برای انسان‌تر کردن مطالعه و تحقیق اضافی شامل بخش «مفاهیم بیشتر» است. کتاب‌های اندیشمندان اجتماعی به عنوان یک مجموعه، به مثابه‌ی شاهده‌ی برای سرانجام بردن اندیشه اجتماعی معاصر می‌باشند.

امید ما این است که این کتاب‌ها به دانشجویان در زمینه‌ی اندیشه‌ی اجتماعی درک ظرفیتی دوباره‌ی اندیشه‌ی غربی مدرن (جدد) و پست‌مدرن (پسانجدد) بدهند و آن‌ها را ترغیب کند که در یک (گفتمان) جامعه‌شناسانه وارد شوند. به گفته‌ی نیوتن، «اگر من جلوتر را دیده‌ام، به خاطر آن است که بر شانه‌ی بزرگان ایستاده‌ام». این گفته اتفاقاً توسط رابرت مرزتون که خود اندیشمند بزرگی در جامعه‌شناسی است، وارد

1 Pierre Bourdieu

2 Inequality

3 Social order

4 Social Control

5 Deviance

6 The social self

7 Rationality

8 Reflexivity

9 Social thinkers

بورديو^۱ را در برمی گیرد، توجه ویژه به آن جنبه‌های شخصی و تأثیر فکری اندیشمندان اجتماعی شده است که به رویکرد آن‌ها در درک بهتر افراد و جامعه تأثیر اندازده است. مطابق با رویه‌ی انتشارات پاین فوریج در چاپ کتاب‌های درسی با کیفیت بالا در جامعه‌شناسی، کتاب‌های مجموعه‌ی «متفکران اجتماعی» با دقت انتخاب شده و توسط محققان معتبر و شناخته‌شده تدوین گشته و در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد تا بر روی فهم مفاهیم بنیادی مؤثرتر واقع شود. اطلاعاتی که در این مجموعه کتاب‌ها ارائه شده دارای ارزش زیادی است که به فهمیدن پیچیدگی‌های زندگی اجتماعی معاصر و همچنین برای فهم موضوعات مختلفی که مسئله‌ی عمده‌ی انسان امروز شده است مانند تأثیر برای «نظم اجتماعی»، «کنترل اجتماعی»، «انحرافات»، «خود اجتماعی»، «عقاید»، «بازاندیشی» و «نمود کسب می‌کند».

این کتاب‌ها را می‌توان هم به عنوان کتاب‌های مجزا و هم در ارتباط با کتاب‌های نظری جامعه‌شناسی به کار برد. هر جلد برای انسان‌تر کردن مطالعه و تحقیق اضافی شامل بخش «مقالات بیشتر» است. کتاب‌های اندیشمندان اجتماعی^۲ به عنوان یک مجموعه، به مثابه‌ی شاهده‌ی برای سرانجام بودن اندیشه اجتماعی معاصر می‌باشند.

امید ما این است که این کتاب‌ها به دانشجویان در زمینه‌ی اندیشه‌ی اجتماعی درک ژرف‌تری درباره‌ی اندیشه‌ی غربی مدرن (تجدد) و پست‌مدرن (پست‌تجدد) بدهند و آن‌ها را ترغیب کند که در یک «گفت‌وگو» جامعه‌شناسانه وارد شوند. به گفته‌ی نیوتن، «اگر من جلوتر را دیده‌ام، به خاطر آن است که بر شانه‌ی بزرگان ایستاده‌ام». این گفته اتفاقاً توسط رابرت مرنون که خود اندیشمند بزرگی در جامعه‌شناسی است، وارد

1 Pierre Bourdieu

2 Inequality

3 Social order

4 Social Control

5 Deviance

6 The social self

7 Rationality

8 Reflexivity

9 Social thinkers

جامعه‌شناسی شده؛ هدف از مجموعه‌ای «اندیشمندان اجتماعی» این است که خوانندگان خود را به «فناوری پرزخاک اندیشه‌ی اجتماعی» درون کرا دهم و پیوسته فرار دهند و امید من این است که چند آغازین آن - همین کتاب - که در دست شما است - یعنی اندیشه‌های اجتماعی سی رایت میلز، همین نقش را ایفا نمایند.

www.ketab.ir